

VIRGIN SUICIDES

Valmistumisvuosi: 1999

Maa: USA

Ohjaus: Sofia Coppola

Kesto: 97 min

Ikäraja: K 14, tehtävät on suunniteltu yläasteelle ja lukioon

Näyttelijät: James Woods, Kathleen Turner, Kirsten Dunst, Hanna Hall, Chelsea Swain, A. J. Cook, Leslie Hayman, Josh Hartnett

Teemoja: nuoren itsenäistymisen vaikeudet, lasten ja vanhempien suhde, itsetuhoisuus.

Synopsis: Virgin Suicides on naapurinpoikien näkökulmasta kerrottu tarina viiden sisaruksen päätymisestä itsemurhaan. Elokuva sijoittuu 1970-luvulle amerikkalaiseen pikkukaupunkiin. Pojat muistelevat tavoittamattomiksi ja arvoituksellisiksi jääneitä sisarusia sekä heidän perhe-elämäänsä ja vanhempiansa (Woods ja Turner), jotka tunnettiin ankarina kasvattajina. Todisteita tiukasta kurista tuodaan katsojan nähtäville satunnaisina katkelmina; lopullisesti tytöt sulkee neljän seinän sisälle Luxin (Dunst) lyhyt suhde Trip Fontaineen (Hartnett). Elokuvan tapahtumat muodostavat löyhän kertomuksen, josta katsoja voi hakea syitä sisarusten dramaattiseen ratkaisuun. Mitään yksiselitteistä vastausta ei ole tarjolla.

VIHJEITÄ ELOKUVAN KÄSITTELYYN

1. Käsiksi elokuva tematiikkaan eli mistä elokuvassa oikein on kyse

Elokuvan jälkeen katsojan mielessä pyörivät päällimmäisinä viiden nuoren itsemurhat. Tyttöjen ratkaisu on raju ja järkyttävä – mutta totaalisuudessaan myös karikoitu. Ohjaaja Sofia Coppola on sanonut, että elokuvassa ei loppujen lopuksi ole kyse itsemurhasta, vaan enemmänkin nuoren itsenäistymisen vaikeuksista.

a. Etsikää elokuvasta perusteluja ohjaajan väitteelle ja pohtikaa, voitteko olla ohjaajan kanssa samaa mieltä.

b. Miksi tytöt päätyvät itsemurhaan? Vertailkaa näkemyksiänne.

c. Verratkaa elokuvan nuoruudesta ja siihen liittyvistä ongelmista antamaa kuvaa omiin kokemuksiinne. Mikä on tuttua, mikä kummastuttaa? Millaisia keinoja selviytyä ongelmista (esim. suhde vanhempiin, rakkaushuolet) nuorilla tavallisesti on? Olisiko elokuvan tytöillä muita ratkaisumahdollisuuksia?

2. Valtaelokuva vai vastaelokuva?

Virgin Suicides –elokuvan kerrontatapa ohjaa katsojaa tarkastelemaan tapahtumia kriittisesti. Kerronta on dokumentinomaista eikä suinkaan ohjaa samaistumaan tarinaan. Ennemmin se vieraannuttaa eli pakottaa katsojan muistamaan, että kyse on elokuvasta, ja ryhtymään tarkkailijaksi.

a. Listatkaa elokuvasta sellaisia kerronnan keinoja, jotka tuovat mieleen dokumentin. (Poikien kertoma tarina on muistelmalla, tapahtumahetken ja kerrontahetken välillä on vuosikymmeniä. Kertomuksen lomaan on leikattu stillkuvia, valokuvia tapahtuma-ajalta. Toisaalta autenttisuuden ja objektiivisuuden vaikutelmaa tuodaan kerrontahetkeen sijoittuvien haastatteluin, jotka näyttävät tapahtumissa mukana olleita henkilöitä ”nykyisin”. Kuvan laatu on epätasainen. Dokumentista ks. tarkemmin Koulukinon moniste 13.

b. Käykää läpi valta- ja vastaelokuvan määritelmät ja pohtikaa, kumpaa Virgin Suicides edustaa. (Se on selvästi vastaelokuva.)

c. Miksi ohjaaja valitsee kerronnan keinoiksi vastaelokuvalla tyypilliset keinot? Miten valinta vaikuttaa meihin katsojina?

d. Listatkaa esimerkkejä näkemistänne tyypillisistä valtaelokuvista ja vastaelokuvista ja pohtikaa, millaisia tunteita ne teissä katsojina ovat herättäneet.

ELOKUVATIETOA

Vastaelokuvalla tarkoitetaan sellaista elokuvaa, jossa käytetään perinteistä

kerrontaa rikkovaa dramaturgiaa ja kuvakerrontaa. Max Juntunen esittelee kriitikko Peter Wollenilta peräisin olevan käsitteen teoksessaan Elävän kuvan sanasto (Edita, 1997). Wollen on vertaillut vastaelokuvaa valtaelokuvaan, siis perinteistä dramaturgiaa noudattavaan elokuvaan (joka on oppilaille entuudestaan tuttu: tyypillinen Hollywood-elokuva on valtaelokuva).

VALTAELOKUVA

1. kerronta yhtenäistä
- jatkuvuus
2. kerronta ja kuvakieli näkymätöntä
- tarina kulkee juohevasti
3. yhtenäinen tila- ja aikamaailma
- ajan ja tilan käsittely johdonmukaista
- poikkeamat (esim. takauumat) selkeitä
4. suljettu rakenne
- elokuva on kokonainen, eheä
5. pyrkii tuottamaan katsojalle mielihyvää
6. fiktiota, näyteltyä seipitettä
7. katsojan samaistuminen

VASTAELOKUVA

1. kerronta epäyhtenäistä
- aukkoja ja keskeytyksiä, joiden tarkoituksena on särkeä emotionaalinen lumous
2. kuvakerronta korostuu
- elokuvan mekaniikka, struktuuri, ilmaisukeinot näkyvissä
- usein leikkaus tehdään näkyväksi
3. epäyhtenäinen tila- ja aikamaailma
- heterogeeniset maailmat
- tilallisia ja ajallisia aukkoja
4. avoin rakenne
- esim. avoin loppu
- intertekstuaalisuus
5. provokaatio
- pyrkimys muuttaa katsojaa

6. todellisuus

- sepitteeseen tulee mukaan todellinen elämä
- dokumentaariset ainekset

7. vieraannuttaminen

- keinoja esim. katsojan suora puhuttelu, kerroksiset ja jakaantuneet henkilöhahmot, kommentaarin käyttö

3. Sama tarina, eri keinot

a. Poimikaa sanomalehdestä pikku-uutisia. Kehitellä niiden pohjalta fiktiivisiä tarinoita täyttämällä tarinan aukkoja ja ideoikaa samalle tarinalle erilaisia kertomistapoja. Esimerkiksi ryöstöuutisen pohjalta voitte suunnitella dokumentin ja Hollywood-tyylisen

toimintaelokuvan (rakenteesta ks. esim. Olssonin mallia Juntusen teoksessa tai Koulukino-oppimonistetta 3). Työ sujuu ryhmissä, ja ideoiden esittely poikine keskustelua eri kerrontatapojen käyttökelpoisuudesta ja paremmuudesta.

b. Jakakaa jokaiselle parille tai ryhmälle kolme lehdistä saksittua kuvaa. Tehtävänä on kehittää elokuva, jonka alku ja loppu ja jokin vaiheista ovat kuvissa. Tehtävää voi mutkistaa tuomalla mukaan jonkin esineen, jolla pitää olla jokin merkitys elokuvassa.